

TŘETÍ POKUŠENÍ KRISTA

Mt 4,8-11

kázání ze soboty 1. 8. 2014 – br. Michal Balcar

Úvod

Žádný pravidelný návštěvník bohoslužeb na Londýnské nebude překvapen tématem mého dnešního kázání. Rád bych dovršil rozpracované téma mých předchozích dvou kázání, a sice Ježíšova pokušení dle textu Matoušova evangelia. V prvním pokušení ďábel útočil na základní Ježíšovu potřebu hladu. Vyzval ho, aby dokázal své synovství Boží, tím že vykoná zázrak. Ježíš na to odvětil, že čeká na okamžik, kdy svou moc projeví Otec. Odvolává se na trpělivost a víru. Ďábel vzápětí útočil (slovy Bible) právě na Ježíšovu víru v Otce. ‚Pokud věříš, dokaž to! Vrhni se z vrcholku Chrámu!‘ Ježíš odmítl s tím, že nebude manipulovat svým Otcem.

Text

Pak ho ďábel vezme na velmi vysokou horu, ukáže mu všechna království světa i jejich slávu a řekne mu: „Toto všechno ti dám, padneš-li přede mnou a budeš se mi klanět.“ Tu mu Ježíš odpoví: „Jdi z cesty, satane; neboť je psáno: ‚Hospodinu, Bohu svému, se budeš klanět a jeho jediného uctívat.“ V té chvíli ho ďábel opustil, a hle, andělé přistoupili a obsluhovali ho. (Matouš 4,8-11)

Pokušení moci

Ďábel se v tomto pokušení odkopává. Pomyslně odkrývá karty a přestává s hrátkami a triky. Nabízí Ježíši to, po čem sám nejvíc touží. Moc. Vše se odehrává na vysoké hoře. Neexistuje tak vysoká hora, odkud by byla vidět všechna království světa, z čehož je zřejmé, že se jedná o symbolickou lokaci. Ježíš a ďábel se objevují na pomyslném Olympu. Jsou na místě, kde se hraje hra s lidskými životy. Satan lidské bytosti redukuje na figurky, kterými může manipulovat dle libosti.

Ďábel nabízí Ježíši ‚všechna království světa i jejich slávu‘. V jisté zkratce by se dalo říci, že Ježíši nabízí to, proč přišel. Během vteřiny by se celý svět mohl proměnit na Boží království. Když chodím po městě, nebo jedu na eskalátoru, a sleduji tváře lidí, napadá mě, jak je oslovit. Jak způsobit, aby všichni lidé slyšeli evangelium o Bohu. Zároveň jsem člověk, který navzdory své víře cítí intenzivní stud, když prochází kolem misionářů na Andělu, kteří pokřikují na lidi, že je Ježíš miluje a všichni si pouze klepou na čelo. Ale jak? Jak být věrohodný a oslovit lidi? A najednou byste mohli. Najednou by to šlo.

V tomto pokušení jde o moc, což je to nejlákavější a nejopojnější, co tenhle svět nabízí a zároveň nejvíce korumpující. Absolutní moc absolutně korumpuje. Ukazuje, po čem nejvíce touží, a domnívá se, že po tom nejvíce touží i Ježíš. Ježíš může být král. Když jeho poddaní nebudou souhlasit, prostě jim to nařídí. ‚Jen ochutnej, jaké to je, mít moc a nebudeš chtít jinak,‘ myslí si ďábel.

Dvě cesty

Zkusme srovnat Ježíšovu cestu a satanovu nabídku. Ježíše čeká neustálé potýkání se s problematickými učedníky, kteří neporozumí do poslední chvíle jeho poslání.

Kolegové teologové – farizeové – jsou neustále připraveni se přít a hádat. Vše vyvrcholí postupnou smrtí, kterou doprovází opuštění i nejbližšími, včetně Otce. Proti tomu satan nabízí všechno hned. Stačí maličkost – poklonit se.

Jádro tohoto pokušení (vlastně všech tří) geniálně vystihl beletristickou formou Nikos Kazantzakis ve svém románu Poslední pokušení Krista (líným doporučuji stejně geniální filmové zpracování Martina Scorseseho). Dábel v knize nabídne Ježíšovi dvě cesty. Cestu smrti a cestu života. Cestu utrpení a cestu štěstí. Ježíš se v jakési závěrečné vizi, kterou prožívá na kříži, přenesse do doby o několik desítek let později. Prožije plný a hodnotný lidský život. On sám je stařec a kolem něho se batolí vnoučata. Prožil dobrý život. Pro sebe.

Čertovská cesta

Dábel vyložil karty na stůl, na základě hesla ‚podle sebe soudím tebe‘. O tohle mu jde. Vládnout. Manipulovat. Nechat se uctívat. Být někdo. Fascinující je, jak tohle funguje i v tak nepodstatné společnosti nabízející jen minimální podíl na moci, jako je naše církev. Být kazatel, to je něco. Najednou se na mě lidé obracejí jako na odborníka na Bibli, ba na Boha. Jenže kdybych se třeba dostal na Sdružení, to už by bylo víc. Nebo na Unii. Nebo být předsedou GK. Nebo Bohem. Ostatně i zkratky v církvi fungují. V misii si často říkáme, že nemá cenu si lámat hlavu etikou, hlavně když jsou křty.

Friedrich Nietzsche napsal ve spisu *Vůle k moci*: „V Platónově Theagu stojí psáno: „Každý z nás by chtěl být pánem pokud možno všech lidí, nejraději bohem.“ Toto smýšlení se musí objevit znovu.“

Ježíšovská cesta

Ježíš vše odmítá a tvrdošijně lpí na svých citacích z Bible (naopak dábel to po předchozím pokusu vzdal). A znovu nevolí satanovu zkratku. Dábel zase nabízí snadnou, zdánlivě bezbolestnou cestu. Jenže v jedné věci se plete. Ježíš nepřišel proto, aby se mu lidé klaněli. Nepřišel proto, aby je donutil k poslušnosti. Nepřišel nastolit Boží království pomocí legií, Státní bezpečnosti, Lidových milicí a vlády jedné strany – nebo jedné církve. Ať už se jmenuje římskokatolická nebo adventistů sedmého dne. K tomu, po čem Bůh touží a co si přeje, nelze nikoho donutit. Mocí lze donutit k patolizalství, k pochlebování, ale ne k lásce. Je zajímavé, že znovu přichází pokušení od Ježíšových následovníků, jak o tom vypráví J 6,15: „*Když Ježíš poznal, že chtějí přijít a zmocnit se ho, aby ho provolali králem, odešel opět na horu, zcela sám.*“

Ježíš přišel získat lidská srdce a proto jde cestou antimoci. Havlovsky řečeno – moci bezmocných. Jde cestou lásky.

Závěr

Pokušení se nelze vyhnout. Nad pokušením lze vyhrát. Ale jak? Jen skrze Boží moudrost a sílu. Díky nim dokážeme stáhnout ruku, když před námi na dlani leží prsten, kterým bychom mohli udělat tolik dobra. Jenže ten, kdo prsten nosí, z něho se stává Glum či dábel. V Ježíšových odpovědích je klíč. Konat vůli Otcovu. Nejt zkratkou. Snadná a lákavá řešení se nabízejí, ale po nich přichází kocovina. Kristova cesta je těžší, ale vede k cíli. Radost a uspokojení, které dává, je trvalá.